

INSPIRATIONSPUNKTER

25. marts 2008

Eksp.nr. 528419
/uhm-dep

Samråd ERU om etiske investeringer

Spørgsmål

Vil ministeren tage initiativ til at mødes med de danske pensionskasser for at drøfte og lægge op til en aftale om, at de udarbejder tydelige etiske retningslinjer?

[Indledning]

Tak for lejligheden til at drøfte dette interessante spørgsmål. Lad mig indledningsvist slå fast, at regeringen lægger vægt på, at danske investorer udviser en god adfærd og lever op til den gældende lovgivning.

Jeg er allerede i dialog med de danske pensionskasser for at drøfte deres arbejde med samfundsansvar og ansvarlige investeringer. Det har hidtil været en meget konstruktiv dialog, som jeg meget gerne vil fortsætte med.

Fra min dialog med branchen ved jeg, at mange danske pensionskasser allerede i dag arbejder med at inddrage etiske, sociale og miljømæssige hensyn i deres forretnings- og investeringsstrategier.

Det er glædeligt, at mange danske investorer arbejder aktivt med at inddrage hensyn til ansvarlighed i deres investeringsstrategier.

Det er et arbejde, som regeringen fortsat vil støtte og opfordre til, og som vil fortsætte i de kommende år. Det er med god grund. De danske pensionskasser bliver i stigende grad påvirket af globaliseringen og de omfattende forandringer, den fører med sig.

Globaliseringen giver os en række muligheder, men stiller os samtidig over for udfordringer som klimaforandringer, forurening, fattigdom, dårlige sociale vilkår og problematiske arbejdsforhold i udviklingslandene.

Jeg tror, at globaliseringen i sig selv er svaret på nogle af disse udfordringer. Bedre vilkår for samhandel globalt er den vigtigste forudsætning for løsninger i en global verden.

Men det er ikke ligegyldigt, hvordan danske pensionskasser driver deres forretning. Det er vigtigt, at de danske pensionskasser overvejer, hvordan de kan møde globale udfordringer ved eventuelt at integrere sociale og miljømæssige hensyn i deres forretnings- og investeringsstrategi, så de forvalter deres midler på en ansvarlig måde.

[Dilemmaer]

For at sikre en god og holdbar udvikling er dialogen med branchen meget vigtig. Det skyldes, at spørgsmålet om etiske investeringer ikke er sort og hvidt, men karakteriseret af en række dilemmaer, som den enkelte investor skal forholde sig til.

Det bedste svar på de komplekse udfordringer, der møder de danske pensionskasser, er sjældent givet på forhånd, og der er ikke nogen nemme svar.

Hvis pensionskassernes arbejde med samfundsansvar skal have størst mulig gennemslagskraft og effekt, er det derfor vigtigt, at de selv i høj grad bestemmer den konkrete udformning. Det er ikke noget, der kan gives ét centraliseret svar på.

[eksempler på dilemmaer]

Lad mig give blot nogle eksempler på de dilemmaer, danske pensionskasser står over for.

En investor bliver bekendt med, at en virksomhed, man har investeret i, bruger mange kemikalier eller måske har en underleverandør, der ikke overholder grundlæggende sociale rettigheder.

Skal en pensionskasse i de tilfælde afbryde samarbejdet for at markere dens værdier, eller fortsætte samarbejdet og arbejde for at forbedre de kritisable forhold?

Også korruption kan stille investoren over for vanskelige spørgsmål. Skal man gå på kompromis med sin grundholdning om at undgå korruption for at bevare markedsandele og dermed skabe job på gode vilkår?

Selv på et område som børnearbejde, hvor det etisk forsvarlige standpunkt synes klart, er der en indbygget kompleksitet i at tage samfundsansvar. Red Barnet har peget på, at vestlige virksomheders forsøg på at beskytte børn mod børnearbejde i praksis kan sætte børn og deres familier i en endnu værre situation.

I stedet opfordrer Red Barnet til at skelne mellem arbejde, der er skadeligt for barnets udvikling og arbejde, der kan bidrage positivt til barnets udvikling og eventuelt kombinere dette med undervisningstilbud.

Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at arbejdet med samfundsansvar i investeringssammenhænge er et komplekst område, hvor alt ikke kan være perfekt fra dag et.

[konklusion på 1. del om dialog]

Så for at konkludere på første del af spørgsmålet: jeg *er* allerede i en konstruktiv dialog med de danske pensionskasser, og den dialog vil jeg meget gerne fortsætte.

For mig at se er en dialog med branchen den bedste måde at sikre de bedste rammer for danske pensionskassers inddragelse af etiske hensyn i deres investeringsstrategi.

Jeg er derimod mere forbeholden med hensyn til anden del af spørgsmålet, om at udarbejde tydelige etiske retningslinjer. Det er jeg, fordi danske pensionskasser ikke blot investerer i Dan-

mark, men i høj grad har investeringer spredt ud over hele verden.

Det betyder, at de danske pensionskasser i dag skal forholde sig til den globale dagsorden og ikke blot til rent danske forhold.

[Internationale principper for samfundsansvar]

Hvis pensionskassernes arbejde med samfundsansvar skal have en reel betydning, er det derfor mest hensigtsmæssigt, hvis det er baseret på internationalt anerkendte og bærende principper for samfundsansvar.

At opstille særligt danske etiske retningslinjer ville derimod ikke være et særligt godt redskab for pensionskasserne.

Der findes allerede flere sæt af internationale principper for samfundsansvar, der stiller krav til investorerne om ansvarlighed, og som flere danske investorer allerede har tilsluttet sig.

Jeg vil i den forbindelse gerne nævne FN's principper for samfundsansvar. Styrkerne ved FN-initiativet er, at det er et verdensomspændende initiativ, som investorerne kan bruge og referere til, uanset hvor i verden de befinder sig.

Dertil kommer, at initiativet bygger på internationalt vedtagne normer og konventioner, og derfor udgør en fælles reference-ramme på tværs af landegrænser.

[FN's principper for ansvarlige investeringer]

FN's principper for ansvarlige investeringer, Principles for responsible investments, er et sæt af principper, der retter sig mod aktiviteter og forhold i de virksomheder, som pensionskasser og investeringsvirksomheder investerer i.

Disse principper er de eneste internationale retningslinjer, der er målrettet investorerne. Principperne forpligter medlemmerne til at indarbejde miljø, sociale forhold samt aktivt ejerskab i investeringsanalysen, beslutningsprocessen og det efterfølgende ejerskab.

For investeringsvirksomhederne vil forpligtelserne i praksis derfor bestå i at overføre principper for samfundsansvar til en finansiell sammenhæng – eksempelvis i forhold til anti-korruption, miljøfinansiering, ligestilling og integration

FN's principper for ansvarlige investeringer er et godt eksempel på et sæt internationalt anerkendt retningslinjer, som investorer kan bruge i deres arbejde med samfundsansvar.

De opstiller en række overordnede principper, som virksomhederne forpligter sig til at efterleve. Principperne er ikke en konkret facitliste og må derfor udmøntes hos den enkelte investor i en dialog med deres interessenter.

Investorer der tilslutter sig FN's principper for ansvarlige investeringer, forpligter sig til årligt at rapportere om deres aktiviteter og fremskridt vedr. implementeringen af principperne.

Det skaber åbenhed om den enkelte investors håndtering af ansvarlige investeringer, og det bliver muligt at have en åben dialog med interessenter og kunder.

Derfor synes jeg, det er godt, hvis investorerne inddrager f.eks. FN's principper for ansvarlige investeringer i deres strategiske overvejelser, og derved overvejer at forpligte sig til at gøre en aktiv indsats for at leve op til dem.

255 investorer og 67 investeringsrådgivere har tilsluttet sig FN's principper for ansvarlige investeringer. Tilsammen administrerer de tilsluttede investorer nu 52 billioner kr. I Danmark har ATP, PENSAM, PKA, Bank Invest og Nordea tilsluttet sig.

[Danske pensionskassers arbejde med samfundsansvar]

En rapport om etiske investeringer fra Pensionsmarkedsrådet fra 2007 viser også, at der ikke findes faste svar på, hvordan etiske overvejelser bør inddrages i investeringspolitikken.

Rapporten illustrerer, at det er en kompliceret sag at afgrænse, hvad etiske investeringer er. Det er en stor praktisk udfordring.

Som det er i dag, er det pensionskassernes medlemmer som bestemmer, om pensionskassen skal have en etisk investeringsprofil. Det er der fornuft i, da medlemmernes syn på etik naturligvis ændrer sig løbende og derfor kræver, at pensionskassen er i løbende dialog med dets medlemmer.

Som rapporten nævner, er det ikke gratis, når en pensionskasse indfører en etisk investeringsprofil. Det tager tid for en pensionskasse at vænne sig til de nye forhold. Pensionskassen skal måske betale et screeningsbureau for at finde de rette investeringer. Det kan betyde lavere pensionsafkast til medlemmerne i overgangsfasen.

Det gældende lovgrundlag lægger ikke hindringer i vejen for, at selskaberne har en etisk investeringsprofil.

Det primære krav i lovgivningen til selskabernes investeringer er, at de giver det størst mulige afkast. Og internationale analyser peger ikke på, at der nødvendigvis er en konflikt mellem det overordnede hensyn til det langsigtede afkast og etiske hensyn. Rapporten angiver, at pensionskasser, der inddrager etiske hensyn i deres investeringsvalg, mindst forventer et afkast svarende til markedsafkastet.

I samme rapport finder rådet, at ud af 46 pensionsinstitutter tager den største del etiske investeringshensyn.

I analysen finder rådet også, at størstedelen af selskaberne pri-

oriterer miljøhensyn, overholdelse af menneskerettigheder og internationale konventioner samt undgåelse af investeringer i våbenproduktion højest blandt de forskellige mulige etiske hensyn, man kan tage.

Når pensionskasserne så finder, at en af deres investeringer ikke overholder deres etiske retningslinjer, tilkendegiver størstedelen af selskaberne i deres årsregnskaber, at de forsøger at påvirke det pågældende selskab til at ændre deres forretningsprofil eller at de frasælger deres etisk ukorrekte investeringer.

Det viser, at selskaberne allerede i dag i stort omfang har etik på dagsordenen, om end måske i forskellig grad og omfang.

Det er samtidig vigtigt, at pensionskassernes ansvarlige investeringer ikke alene går på fravalg af visse investeringer. Det handler også om at prioritere investeringer, for eksempel i virksomheder, der gør en særlig indsats på klima eller andre områder.

Arbejdet med samfundsansvar er samtidig noget, der kan gøre disse virksomheder konkurrencedygtige, og dermed en god investering for pensionskasserne.

[opsummering]

For at opsummere: vi har et rigtig godt udgangspunkt for at fremme hensynet til miljø og mennesker, både her i Danmark og når danske investorer opererer i udlandet.

Vi har generelle investeringsregler, som giver mulighed for at inddrage etiske hensyn på et forsvarligt grundlag.

Og vi har en finansiel sektor, hvor en lang række pensionskasser og forsikringsselskaber allerede har vist vilje til at gøre en indsats, og hvor vi må regne med, at stadig flere vil komme til.

[Regeringens CSR-handlingsplan]

Regeringen vil naturligvis fortsætte med at tage initiativer, der yderligere kan understøtte virksomheder og investorer i deres arbejde med samfundsansvar.

Regeringen arbejder for tiden med en handlingsplan for virksomheders samfundsansvar, som skal sørge for at Danmark i de kommende år fortsat er førende i verden, når det gælder samfundsansvar.

Handlingsplanen vil også komme ind på spørgsmålet om, hvordan man kan fremme inddragelse af etiske hensyn i pensionskassers og forsikringsselskabers investeringsstrategi.

[konklusion og svar på spørgsmål]

Så derfor, for at gentage hvad jeg tidligere har sagt, som svar på det stillede spørgsmål, om jeg vil tage initiativ til en drøftelse med de danske pensionskasser, kan jeg sige: ja, for vi er i Økonomi- og Erhvervsministeriet allerede i dialog med de finansielle investorer.

Det er en dialog, der gerne skal føre til, at vi kan skabe endnu bedre rammer for at understøtte danske pensionskassers vigtige, men også vanskelige, indsats med at inddrage etiske hensyn i investeringsstrategien.

Til den anden del af spørgsmålet, om jeg vil lægge op til en aftale om, at danske pensionskasser skal udarbejde tydelige etiske retningslinjer, må jeg som sagt sige, at jeg ikke synes det er den rigtige løsning.

Det må være op til pensionskassernes medlemmer og ikke mig som minister at bestemme, hvordan pensionskasserne skal forvalte deres ansvar.

Vi skal ikke opfinde nye særligt danske retningslinjer. Som jeg har nævnt, er der allerede gode internationale principper, som også danske pensionskasser kan tilslutte sig.

Jeg vil derfor meget hellere gå i dialog med de danske pensionskasser om, hvad der skal til for at de tilslutter sig disse internationale principper.